

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr. a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Poplăcii Nr. 15.

Telefon Nr. 14.

Se prenumerează și la poște și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscrise nu se înapoiază.

Numeri singuratici a 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc. pe acțiuni.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Noue orizonturi.

Ceea-ce se petrece în Austria merită toată atențiunea noastră. De atâtea timp fierb acolo lucrurile ca într'un casan. Patimile naționale sunt deslănțuite total, și furibundajul, ce s'a deslănțuit, mai ales între naționaliștii Germani și Cehi, a ajuns până la ridicol. Am spus, că eforturile Nemților din Austria nu pot avea simpatia noastră. Ele ni-se par sbuciumările desperante ale celor, ce perd domnia din mână; ultimele încercări excedente ale celor ce nu se împacă nici acum cu ideea, ca și alte popoare să fie recunoscute egale cu ei, egal îndreptățite și pe o formă apreciată și respectată în toate ale lor manifestățiuni. Nemții din Austria, stăpânitori atâtea vreme, s'au datat ca și Maghiarii noștri, a se privi ca un popor ales, superior, care poate să privească cu suveran dispreț asupra celor alalte neamuri negermane, chiar și când sunt mai puternice la număr, și aproape egal în cultură și bună stare, ca și ei.

De aceea s'au infuriat în așa mare măsură în urma cunoscutelor ordinațiuni privitoare la limbă, pe baza cărora se recunoaște, în Boemia, egală îndreptățire și limbii ceh, alături cu cea germană. Scenele scandaloase, aproape fără păreche în lume, ce s'au urmat zile de-arindul în parlamentul din Viena sunt cunoscute. Se știe, că în urma purtării necualificabile a Nemților obstrucționiști parlamentul a trebuit să fie închis.

Se credea că timpul va domoli patimile și Nemții, revenind la vederi mai obiective, se vor deda cu gândul, că mai sunt în Austria și alte popoare, și vor resigna în cele din urmă a recunoaște și pe celelalte popoare vrednice de a fi și a exista egal îndreptățite cu ei. Credințele acelea s'au dovedit neîntemeiate. „Furor teutonicus” — cum zic contrarii Germanilor — înădușit în parlament și-a dat largul afară și s'a manifestat în demonstrațiuni de stradă și excese, cari au degenerat în chiar conflicte sângeroase cu poliția și miliția. Schönerer, șeful naționaliștilor veritabili, vestit pentru antisemitismul său de rasă, s'a aliat în campania aceasta teutonică până și cu jidanii liberali. Agitând masele și punând la cale manifestățiuni naționale, omul compromis oare-când așa de mult, și-a refăcut reputațiunea și popularitatea, și astăzi e aproape unicul om într'adever popular între Nemții din Austria.

Miscarea pornită a luat din ce în ce un caracter tot mai pronunțat antidi-nastic și irredentist. Oprită a-și ține adunările lor de protestare Nemții treceau granițele pe pământul imperiului în-

vecinat spre a demonstra acolo în contra Austriei care „oprime pe Germani”. Mai în urmă la serbarea aniversarului luptei dela Sedan 300 de Germani din Boemia au mers în pelerinagiu la Lipsca, unde au fost primiți cu ovațiuni și vorbiri, al căror ascuțit era îndreptat în contra Austriei. Ura și fanatismul nemțesc a mers până la ridicolul de a boycotta dintre Nemți berea de Pilsen și vestita șuncă de Praga, fiind ele produse ale Cehilor...

După o pauză destul lungă în decursul căreia guvernul austriac a fost destul de tolerant, contele Badeni s'a hotărât să încerce o împăcare a celor două tabere adverse. S'au pregătit niște conferențe de împăciuire, la care erau chemați șefii tuturor partidelor interesate. Nemții însă au refuzat brusc învatarea și astfel au zădărnicit conferențele.

Dar starea de chaos nu mai putea ținea. Interese mari de stat reclamau conchegerea de nou a parlamentului și Nemții nu lasă guvernului nici o nădejde, că ar absta dela obstrucțiune și ar da curs liber afacerilor. Cabinetul Badeni a încercat deci altă cale: s'a pus în conțelegere cu partida așa numită „dreapta” compusă din diferite fracțiuni.

Am dat știre despre prima conferență a majorității, și astăzi publicăm date nouă, foarte prețioase, dela corespondentul nostru vienez.

Importanța acestor conferențe rezidă în faptul, că contele Badeni este hotărât a pași acum mai cu energie împotriva Nemților. Se pare, ca e pe cale de a le dovedi, că Austria se poate guverna și fără Nemți.

Pentru noi are deosebită importanța pașul cabinetului Badeni. Condițiunile legăturii dintre guvern și majoritate sunt chemate a da o altă direcțiune dezvoltării lucrurilor în Austria. Principiile de care e condusă majoritatea sunt „principiile autonomice” depuse în adresa de răspuns la mesajul a majorității.

Dela primirea acestor principii e condiționată legătura strinsă, ce e a se stabili între guvern și „majoritatea”, din care fac parte și deputații români din Bucovina. Cum se vor stabili aceste principii, în sens mai larg, ori mai restrins, — nu se știe încă.

Dar' evident se pare, că nouă porniri, spre nouă orizonturi politice, se desvolată în Austria: porniri, cari nu se vor pute opri decât la introducerea federalismului.

Că aceste porniri nu pot rămâne fără înfruntare asupra stărilor noastre din Ungaria e asemenea evident. Maghiarii o presimt aceasta, și de aceea încep deja a sbiera, amenințând cu kossuthismul,

cu „uniunea personală”, cum o face „P. Lloyd”.

Dacă pornirile din Austria sunt sincere și întesc la restabilirea păcii prin etablarea principiilor de egalitate și libertate între popoare, noi salutăm aceste porniri și le vom da toată atențiunea și tot sprijinul nostru.

Sibiu, 4 Sept. n.

„Avram Iancu, regele Carpaților”. Am amintit noua pedeapsă, ce l'a dictat societății noastre „Tipografia”, pentru că librăria societății a încercat să procure o carte din România. A încercat numai, fiindcă n'a putut să o procure, din cauza autorităților și a procuraturii ungurești. Lucrul s'a întâmplat acum un an, în toamna anului 1896. Librăria noastră spre a împlini o comandă din afară a scris la București unui librar să-i trimită romanul: „Avram Iancu, regele Carpaților”. Cartea a venit până la graniță; aci a fost confiscată. În loc de a primi dela postă cartea, librăria noastră, dl V. Dressnandt, a primit o citație dela judecătoria cercuală, să poartă dela pertractare. Judecata s'a făcut în Decembrie 1896. Acusator a fost procurorul Nagy. Librăria noastră a fost condamnat la o amendă de 30 fl., pentru că a cotezat să procure o carte, care ce e drept nu e oprită, dar are un titlu contrar — statului maghiar.

Procurorul n'a fost îndestulit cu pedeapsă și a recurat la tablă, care în ședința dela 13 Aprilie 1897 a hotărât în cauză, aprobând sentința forului prim cu amendă, că pedeapsă de 30 fl. a ridicat-o la 50 fl., în cas de neîncasare la 5 zile arest! Motivul? „...pentru că — zice sentința tablei din Cluj — acuzatul chiar și din titlul contrar dreptului public, al romanului a putut ști, că acela (românul) conține descrierea împrejurărilor din acel timp, care e potrivit la agitație contra națiunii maghiare! — de aceea e de același cuprins cu tipăriturile oprite, și cu toate acestea l'a comandat și introdus în țeară”.

Etată o nouă ilustrație — dacă mai e de lipsă — a stărilor din Ungaria „liberă”, patria clasică a tuturor libertăților, în special a libertății presei și a liberalismului.

Adece și păgubiți, și pedepsiți!

Amenințările Maghiarilor. Etată o parte din arti-olul lui „P. Lloyd”, în care amenință cercuirea din Viena pentru casul dacă ar favoriza federalismul:

„Îndeplinirea programului din adresa majorității pretinde o schimbare de constituție și aceasta nu se poate face contra Germanilor. Se poate șterge cu o singură trăsătură de condei întreaga constituție existentă, și să se creeze una nouă-nouă în locul ei; se

poate să se facă o lovitură de stat sau asemenea lucruri, dar una totuși nu se poate: nu se poate trece la ordinea zilei peste marea mulțime a Germanilor, ca peste elofi, și încă ceva nu se poate: a forța relațiunea de drept public a Ungariei cu Austria în ori-șice formă. Noi am spus-o deja și o repetăm, că învoiala de drept public are ca condițiune neapărat de lipsă dualismul în forma lui actuală, el se rușine și cade cu aceasta formă. Dacă aceste condiții se nimicesc în Austria, dacă se strică dincolo formațiunea, care corăpunde cu ființa de stat ungar unitar, atunci încetează de sine comunitatea dintre Ungaria și Austria și Ungaria se întoarce simplă, îndrăgă la uniunea personală. Noi o spunem aceasta fără tendință, constatăm numai relațiunea de drept și accentuăm necesitatea ei stringentă.

Ori-cât de înrădăcinate sunt tradițiile deakiste în spiritul națiunii ungare, sau mai mult, tomai pentru-că sunt așa de înrădăcinate, în momentul când în Austria ar ajunge la domnie federalismul, toate diferențele partidelor noastre ar dispărea și tot poporul maghiar ar sta mort și nedespărțit în tabăra uniunii personale. Deci încercarea lui Badeni ar fi egală cu revoltarea deplină a tuturor relațiilor existente din Austria și Ungaria. Nu încapă îndoială, că un nou experiment federalistic ar suferi și el naufragiu, cum au pățit toate încercările federalistice măturisite pe față și tănuite”.

Regele Carol la Belgrad și Constantinopol. Cetim în Epoca: Am publicat de mult știrea, că M. S. Regele nostru va vizita pe M. S. Regele Alexandru al Sârbiei. După noile informații ce avem în această privință, nu s'a fixat încă definitiv data acestei vizite care se va face însă hotărât în cursul toamnei. Este probabil, că M. Regele, cu ocazia călătoriei Sale la Belgrad, are să se ducă și la Constantinopol ca să viziteze și pe M. S. Sultanul Abdul-Hamid II. Credem, că suveranul Turciei ar fi foarte măgulit de această înaltă vizită și că și-ar fi exprimat doriința de a vedea pe M. S. Regele nostru”.

Conflictul dintre Fiume și guvern. La acușele și desvolirile lui Barcici, ce le-a făcut în scrisoarea sa deschisă adresată primarului Maylander, acesta n'a răspuns nimic, dar' nici n'a subțernut până acum proiectul concret pentru apărarea autonomiei cu pregătirea căruia a fost însărcinat magistratul. Acum s'au ananț în Budapesta că Bánffy va conchega pe la mijlocul unei curente o anchetă în palatul seu ministerial, în care se va discuta modul activării noiei proceduri penale. La anchetă va fi învitat și primarul Fiumei.

Cercurile guvernamentale speră, și că conflictul se va aplană, căci primarul Fiumei se

va convinge, că noaua procedură e numai spre binele Fiumei. Așa ar fi dacă în dosul acesteia și a altor legi nu s'ar ivi mereu păcătoasa tendință: călcarea autonomiei și maghiarizarea!

Din dieta Croației. La desbaterea textului adresei — după-cum anunță mai nou ziarele din Zagreb — baronii Rauch au făcut o nouă propunere supletorie, că în locul frazei: „Legătura naturală conaștință în cursul secolilor, prin care se împreună țările coroanei Sfântului Ștefan...”, să se intercaleze următoarele:

„De oare-ce însă din această legătură încă tot lipsește țeara-oură, Dalmația și de oare-ce prin doriința prea grațioasă a Maiestății Voastre, în acord cu legea fundamentală de drept public a pactului dela 1868 — de mult ne este asigurată împreunarea, venim cu supunere înaintea tronului și ne rugăm să Vă îndurați a dispune, ca această dietă provincială, întotdeauna credincioasă Maiestății-Voastre, să se pună în atingere cu dieta provincială a Dalmației, cu scop, ca aceasta să se împreune definitiv cu regatul Croației și Slavoniei, respective cu coroana Sfântului Ștefan”.

După motivarea celor doi baroni Rauch, s'a născut o discuțiune lungă asupra amendamentului propus. În fine făcându-se votare nominală, propunerea Rauch a fost respinsă cu 61 față de 16.

Din Austria

— Dela corespondentul nostru, —

Viena, 2 Septembrie n.

Conferența parlamentară s'a întrunit la 1 Sept. Douăzeci și opt de reprezentanți ai diferitelor cluburi cari alcătuiesc majoritatea au participat la această anchetă parlamentară asupra situațiunei. Jaworski, presidentul clubului polon, a împărțit adunării decisiunea cabinetului Badeni de a se răzima de acum înainte pe majoritate și a se declara solidar cu ea.

Această enunțațiune era de mult așteptată, a făcut totuși senzație prin tonul franc în care era ținută. Badeni recunoaște că chiar dela început a avut această doriință, dar' considerațiuni formale nu l'au iertat a-i satisface.

A urmat o discuțiune vie asupra situațiunii. Aci s'a observat divergențe între Cehi și Poloni și veleități din partea clericaliilor. Dar' știrile aduse de ziarele din Viena sunt fâuriri fantastice. Mai sigure sunt comunicațiile apărute în foile maghiare.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Jules Verne.

Castelul din Carpați.

Roman din viața poporului românesc din Ardeal.

— Traducere autorizată, —

de

Victor Ontor.

(Continuarea 44.) (Reproducerea interzisă).

XV.

— E gata legătura capelei, Orfanic?
— Acum o fac.
— Tot e preparat în suteranele de sub muri?
— Tot.
— Acum murii și capela sunt de-a dreptul împreunate cu turnul?
— Da.
— Și după-ce preparatul își va începe lucrarea avē-vom timp să scăpăm?
— Vom avē.
— Asiguratu-te-ai, că tunelul în capătul dela pasul Vulcan e liber?

— E liber.
Urmă o tăcere de câteva minute; Orfanic, ridicând felinarul, se lumina ră părțile din fundul capelei.

Ah! vechiul meu castel, exclamă baronul, te vor plăti scump cei-ce încearcă să'ajungă aici cu forța!

Radu de Gorț pronunță aceste cuvinte într'un ton, ce înspăimintă pe Emil.

— Auzit-ai ce vorbesc oamenii în Mățești? întrebă pe Orfanic.

— Înainte cu cincizeci de minute, firul mi-a raportat ce se vorbește în cârcimă la Regele Matia.

— Atacul e hotărât pe astă noapte?
— Nu, nu vor încerca până-ce se va face ziua.

— De când s'a rentors acel Costache în Mățești?

— De două ceasuri a sosit, însoțit de gendarmii dela Alba-Iulia.

— Ei bine! fiindcă castelul nu se mai poate apăra, repetă baronul de Gorț, cel puțin va înmormânta sub ruinele lui pe acest Emil Telesco și pe cei-ce îi vor veni într'ajutor!

După o pauză scurtă continuă:
— Dar' firul acela, Orfanic? Nu trebuie să se poată ști nici-odată, că a existat comunicație între castel și satul Mățești.

— Nu se va ști. Voiu nimici firul.

Aici e locul să dăm explicarea, cătorva fenomene, ce am spus, că s'au produs, în

decursul acestei istorisiri, și a căror origine ajunge mai târziu la cunoștiință.

În acest timp — aici accentuăm în deosebi, că istoria s'a petrecut în unul din ultimii ani ai seculului al XIX-lea — întrebuințarea electricității, care e considerată cu tot dreptul ca „sufletul universului”, a ajuns la cel mai înalt grad de perfecțiune. Ilustrul Edison și discipolii sei și-au sfârșit opera.

Între alte aparate electrice, telefonul funcționa cu o precisiune atât de admirabilă că sunetele, culesse de place, sosiau libere la ureche fără ajutorul cornetelor. Tot ce se vorbea, ce se cânta, ce se șoptea chiar, se putea auzi la ori-ce distanță, și două persoane, separate prin sute de mii de mile, conversau tocmai ca și când ar fi fost lâng'olaltă.

Deja de mulți ani Orfanic, nedespărțitul soț al baronului Radu de Gorț, era în ceea-ce privește aplicarea practică a electricității, un inventator de primul rang. Dar' după-cum știm, admirabilele lui descoperiri n'au fost apretiate după merit. Lumea savantă n'a voit să recunoască, în dînsul decât un nebul, în loc de un om de geniu în măestria sa. De aici provine cea neîmpăcată ură, ce a purtat față de semenii sei acest batjocorit și respins inventator.

Între aceste împrejurări întâlnește baronul de Gorț, pe Orfanic, ajuns în cea mai mare

4) Se puteau chiar și vedea în oglinzi împreunate cu fire de sîrmă, grație invențiunei telefonului.

miserie. Dînsul îl încurajă la lucrările sale și deschise punga sa, și în fine îl luă la sine cu condițiunea, că savantul va rezerva numai lui beneficiul invențiilor sale și numai dînsul să se folosească de ele.

În general aceste două persoane, originale și manice, fiecare în felul seu, erau menite de natură să se înțeleagă una pe alta. Dela întâlnirea lor nici nu se mai despărțiră de olaltă — nici chiar când baronul de Gorț urmăria pe Stilla prin toate cetățile Italiei.

Dar' pe când adoratorul de muzică înseta după cântul neocomparabilei artiste, Orfanic nu se ocupa decât să completeze descoperirile realizate de electricianii ultimilor ani, să perfecționeze aplicația lor, să producă efectele cele mai minunate.

După incidentele, care terminară cariera dramatică a Stillei, baronul de Gorț dispărură fără a se pute ști ce s'a făcut. Așadar' părăsind Neapolul, se refugiă în castelul din Carpați, însoțit de Orfanic, foarte mulțumit de a se încheia cu dînsul în Castel.

Când luă hotărîrea de a și ascunde ființa între zidurile acestui vechiu castel, intențiunea baronului Radu de Gorț era, ca nici un locuitor din ținut să nu încerce de a-l vizita. Nici nu trebuie să amintim, că Orfanic și el s'a provăzuit în castel din prisosință cu toate cele de lipsă pentru viață. De altfel exista o comunicațiune secretă cu drumul dela pasul Vulcan, și pe această cale un om

încrăzuit, vechiu servitor al baronului, pe care nu-l cunoștea nime, aducea din timp în timp toate cele de lipsă pentru existența baronului și a conșolului seu.

În realitate ceea-ce mai rămase din castel — și mai ales turnul central, — nu era întratrat dărîmat cât se fi crezut, că n'ar mai pute fi locuit și n'ar satisface trebuințelor locuitorilor sei. Astfel provăzuit cu toate cele de lipsă pentru experiențele sale, Orfanic se putu ocupa neconturbat cu aceste minunate lucrări, ale căror elemente l'le da fizica și chemia. Într'acestea îi veni ideea să le folosească spre delăturarea și alungarea de pe lângă castel a tuturor celor nedoriți.

Baronul de Gorț aprobă cu grăbire această propunere, și Orfanic instala o mașinerie specială, destinată a înspăimînta împrejurimea, producend fenomene, care nu puteau fi socotite decât ca lucrări diavolești.

Dar' în primul loc îl interesa pe baronul de Gorț, să fie ținut în curent cu cele-ce se povestiau în satul cel mai apropiat. Era dar' vre-un mijloc de a se auzi ce spun oamenii, fără a-și aduce ei aminte de așa ceva? Desigur, dacă reușește a se stabili o comunicațiune telefonică între castel și sala cea mare dela cârcimă „Regele Matia”, unde aveau datină a se aduna în fiecare seară fruntașii din Mățești. (Va urma)

Elementul împăciuitor a fost clubul *Falkenhayn și Românii*. După stabilirea unui program unitar s'a ales un comitet de acțiune, care consistă din 7 membri.

La 1 Sept. după amiază a urmat o lungă conferință la contele *Baden*, la care au participat: Jaworski, Dipauli, Palfy, Susterčić, Herold, Dr. Popovici și Falkenhayn.

Aci s'au stabilit punctele pactului între guvern și majoritate și s'a pus temelia unei îndrumări a politicii interne în sens autonomist.

S'a discutat și asupra modului cum trebuie înlăturată obstrucțiunea germană și conducătorii majorității au căzut de acord asupra unui remediu radical.

Ministrul s'a declarat înțeles și el. E de așteptat că sesiunea parlamentară care va începe la finea lunii acesteia va oferi scene, cari n'au mai provenit în viața constituțională a Austriei.

Presidiul parlamentului va rămâne neschimbat același, fiind realeși d-nii *Kathrein* (clerical), *Abrahamowicz* (polon) și *Kramars* (ceh).

Dacă sunt adevărate știrile ziaristice, atunci parlamentul va avea numai trei probleme: 1. Suprimarea obstrucțiunii. 2. Votarea bugetului. 3. Votarea unui provisoriu cu Ungaria.

Adunarea generală a „Asociațiunii“.

— Raport special al „Tribunei“ —

V.

Sibiin, 3 Sept.

Festivități.

Dacă adunarea dela Mediaș a culminat mai ales în sedințe, care s'au prefăcut într'un mic parlament, viu și agitat, a avut și ea părți de distracție, festivități și petreceri. Firește, că în punctul acesta a fost greu să faci în Mediaș ceva impunător, mare, cum a fost de pildă la Lugoj, unde au preponderat sărbătorile, manifestațiunile și producțiunile artistice. Dar pentru aceea și cele dela Mediaș merită a fi eternizate pentru analele culturii române.

Banchetul.

S'a ținut în pavilionul dela *Hotel Schützen*, un loc foarte potrivit. În fruntea mesei ocupă loc comitetul, iar în apropierea lui reprezentanții orașului Mediaș: primarul *Theil* și căpitanul poliției *Dengel*. Masa din mijloc era ocupată mai ales de dame. De asupra mesei principale un mare transparent ne arată în litere cu tricolor național titlul complet al „Astrei“: „Asociațiunea Transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“. Acest transparent își va face efectul seara la concert și va rămânea un monument istoric fiindcă a prezentat pentru ultima dată titlul vechiu tradițional al „Astrei“, necunoscut încă de ministrul *Percezel*.

Șirul toastelor s'a dezvoltat foarte rapid și părea că nu se mai curmă. Am ajuns chiar ca să vedem pe fie iertat „Calicul“ renviat din morți, și a trebuit în cele din urmă să ascultăm elucubrațiunile lui asupra căsătoriei până ne-a venit tuturor să căscăm — aceasta mulțumită celui bărbat al națiunii, care a avut curioasa idee de a evoca duhul fără duh al unei „foi umoristice“, pe care bunul simț de mult a îngropat-o, fără a deștepta vr'un regret, și care va îngropa desigur și pe aceia cari în aspirațiunile lor de „umor și satiră“ nu se pot avînta mai sus de nivelul de sub sero al „Calicului“.

De altcun șirul toastelor a fost cam următorul:

Președintele *Moldovan* a început prin a zice: „Ne mîndrim a fi urmașii celui popor, care pe o formă își aduce aminte și de nedreptăți și de binefaceri“. Și după aceasta alușune la: „*Populus Romanus et injuriar, et beneficiis memor esse solet*“, a închinat pentru M. S. Monarchul și casa domnitoare, accentuând, că M. S. a fost cel dintău, care a consfințit statutele „Asociațiunii“.

Toastul a fost ascultat în picioare și la sfîrșit a fost acoperit de însuși: *Sătrească!*

Protopopul *Mircea*, în numele poporului din Mediaș și jur cu căldură și sentiment a vorbit pentru comitetul central și președintele lui, accentuând mai ales virtuțile, cari l-au menținut pe Român printre toate vitregitățile vremurilor: iubirea de neam, de lege, moșie și patrie, și dragostea frățască.

G. Pop de Băsești revenind la virtutea Românului, de a fi recunoscător pentru binefaceri, cum a accentuat președintele, închină pentru frații din Mediaș și jur.

Preg. *Moldovan*, zice de nou: Sîntem și ai Transilvaniei, vestită pentru mulțimea n-

ționalităților și confesiunilor, ce trăesc în ea printre cari Sașii ocupă un loc însemnat. Orașul acesta e săsesc, și a fost memorabil în trecut; s'au ținut și diete în el. Azi se distinge prin industrie și agronomie. Închină pentru Mediaș, locuitorii lui și pentru primarul și căpitanul orașului.

La acest cuvînt răspunde primarul *Theil* în limba germană.

La cuvîntul în limba germană, fiindcă limba română nu o manuează cu destulă siguranță. Mulțumește pentru distincțiunea ce i-a făcut președintele. Își exprimă bucuria că vede o așa ilustră și mare adunare românească în Mediaș. Cunoaște poporul românesc, ca pe un popor pacific, harnic, iubitor de progres. Cultura produce bunăînțelegere între popoare și stabilește calea concilierii lor împreună. Închină pentru „Asociațiune“, căreia îi strigă un întreit: „*Hoch!*“

Publicul întreg răspunde cu „*Hoch!*“. Musica intonează imnul Sașilor ardeleni: „*Siebenbürgen, Land des Segens...*“ și publicul aplaudă. Imediat după aceea musica intonează „*Deșteaptă-te Române!*“, primit asemenea cu aplauze.

Și ca fond, și ca formă, cel mai frumos toast l'a spus de sigur dl. N. Roman. El a zis cam următoarele: „În sedința de înainte s'a vorbit de dialecte românești. Eu nu cunosc decât 2 dialecte pronunțate, cel dacoromân, și cel macedo-român. Pot fi între noi diferențieri de graiu, nuanțări în pronunțarea unui oarecare sunet, unui oarecare grup de sunete. Dar dialecte nu sînt. Noi ne înțelegem toți din toate părțile. Sînt la francezi dialecte. Parisianul nu înțelege pe cel din Bretagne; cel din sud nu înțelege pe cel din nord. Sînt dialecte în mica Belgie, care are teritoriu de abia jumătate cât Transilvania noastră, și totuși, și între valoni, și între flamanzii, sînt dialecte așa de deosebite, încît unul dintr'un oraș nu se poate înțelege cu altul din alt oraș. — La noi nu există deosebiri de acestea. Noi am păstrat unitatea limbii, temelii unității noastre culturale. Arată importanța acestui fapt și închină nu pentru o persoană, nu pentru o societate, nici chiar pentru frații ardeleni, cari îi inspiră atîta entuziasm, ci pentru întreg naamul românesc, care a știut să-și păstreze unitatea de limbă așa de importantă în viața unui popor. (Aprobări și aplauze).“

Au mai vorbit: dl. Dr. Isac, avocat în Sebeșul-săseș pentru reprezentanții ziaristice române; părintele *Dion*. Deei din Orlat pentru „badea *George Pop de Băsești*“; și alții.

Balul.

S'a început la 8 ore, Sîmbătă seara, și a durat până pe la 6 ore dimineața. Oaspeții au tot venit până pe la 10—11. Căci sedința ultimă s'a sfîrșit tîrziu. S'a dansat cu mare vioiciune: Ardeleana, Țarina și Hora. La jocurile mari erau cîte 100 părechi, în 2 coloane. Durere costumului național a fost slab reprezentat, vre-o 3 domnișoare; cu atît mai multe au fost toaletele de mătăsu...

În fuga mare am putut nota următoarele familii:

Oniț, jude reg. (Seghadin) cu d-șoarele Mariți și Anuța; doamna M. Moldovan, prot. (Mediaș) cu d-șoara Elena; dl. d-na Dr. Leményi (Sibiin); d-na Elena Bogdan (Brașov) cu d-șoara Mariți; Muntean (Brașov); d-nul Dr. Ivan și d-na (Mediaș); Cămpăan, prot. (Elisabetopol); Mircea, protop. (Mediaș); Zăhan, adv. (D-Sz-Márton); I. Muntean, preot (Velțiu); N. Togan, preot (Sibiin); D. Decei, preot (Orlat); G. Pop, preot (Mihail); Dr. N. Vecerdea, adv. (Sibiin); Marian (Velțiu); d-na Soldea (Elisabetopol); d-șoarele Carolina Pop (Somottelec); d-șoarele Rați (Mediaș); Victoria Frâncu (Deva); Familia Piso cu d-șoarele: Adelina și Silvia (Săcărâmb); d-șoarele Palch. Căluț (D-S-Márton); Maria Moldovan, (Velțiu); Agnes Cristea, (Sibiin); Familia Domșa, (Șeica); d-șoara Agapia Ciergosan (Șeica-mare); d-șoara M. Părau (Agnita); Amalia Savu (Dărlous); familia: G. Precup (Blaj); d-șoara Ana Mihail (Lunca); Maria Truța (Blăjel); d-șoara Irina Zăhan; Fam. Lațiu (Crăciunel); N. Pop (Șealea); Aug. Chețian (Bobohalma); Iosif Socol (Lăscud); Sas (Blăjel); Mosora (Sighișoara); Chendi (Sáros); Perția (Sighișoara); Filimon (Dărlous); Scf. Oprea (Somottelec); Aron (Lăslăul-rom.); A. Avram (Biertan); d-șoara Eug. Ganea (Feriháza); d-șoara Ana Călburean (Feriháza); d-na și d-șoara Dr. Comșa (A.-Arpaș); d-șoarele Victoria și Elena Doctor.

Aforisme politice

— Una la ei. —

Un curtean, care e silit a se nutri cu adevăruri e aproape de a muri de foame.

Chateaubriand.

Cronică politică.

Țarul la Varșovia.

Despre primirea ce s'a făcut Țarului la Varșovia se mai depeșează următoarele amănunte:

Varșovia, 1 Septembrie n.

Părechea imperială rusească a fost primită ieri la gară de deputația orașului Varșovia, care i-a predat pâine și sare. La vorbirea de salut a capului orașului Țarul „și-a exprimat bucuria, că împreună cu Țarevna poate petrece acum mai îndelung timp mai îndelungat în Varșovia și a zis, că primește omagiile orașului cu deosebită mulțumită. Țarul a ordonat guvernorului *Imeretinsky*, să aducă la cunoștința populației deosebita mulțumită pentru primire și pentru ordinea ce a văzut în oraș. Seara sa dat în onoare a finalilor oaspeți o serenadă. Părechea imperială a apărut pe terasă și a mulțumit. Azi a. m. Țarul și Țarevna au vizitat câteva biserici și au asistat la revista militară. După amiază au primit preoșimea, pe funcționarii de curte, pe consilii străini și pe membrii acelei deputații, cari întru amintirea părechei imperiale au adunat pentru o fundațiune filantropică un milion de ruble. Mai tîrziu a primit pe damele din Varșovia. Seara a fost sărbătoare la guvernorul *Imeretinsky*.

O vorbire a împăratului german.

Cu prilejul sărbătorilor desvîlirii monumentului lui Wilhelm I. la *Coblenz*, împăratul Wilhelm II. a rostit într'un discurs următoarele cuvinte semnificative și senzaționale:

„Acesta e domnia din grația lui Dumnezeu, domnia cu grelele sale datorii, cu ostenelele și lucrările sale, cari nu se mai sfîrșesc, ci necontenit dăinuiesc, ca groaznicia ei responsabilitate singur înaintea Creatorului, și dela care nici un om, nici un ministru, nici o cameră, nici un popor nu poate lipsi pe domnitor.“

Întreaga presă străină e alarmată de aceste cuvinte și le comentează în lungi articole.

Din Orient.

O telegramă din Constantinopol vestește — după foile turcești — că la intervenirea Țarului s'a făcut învoială cu Anglia privitor la punctele de pace cu Grecia, cari încă nu erau rezolvate. Delăturarea divergențelor de păreri se așteaptă în 3—4 zile.

Stările din Maramureș.

— Răspunsul dlui vicar T. Bud. —

Am anunțat deja răspunsul dlui vicar T. Bud, dat la o corespondență a noastră din Maramureș. Deși cam lung dăm acum în întregime sa răspunsul, pentru că aruncă lumină asupra stărilor din Maramureș. Eată răspunsul, care durere, că în merit nu face decât să confirme scrisese corespondentului nostru:

Sat-Șugagat, Aug. 1897.

De treizeci de ani de când cetesc jurnale românești am experiat, că corespondențele auzime cam de-afundul cuprind mistifiări și neadevăruri, drept aceea „mi-am și propus că la atari corespondențe privitoare la puțina mea persoană, să nu răspund nici-când.“

Dacă totuși răspund la corespondența din nrul 171 al „*Tribunei*“ datată din Maramureș și subscrisă de „*Corvin*“, o fac la expresă provocare a Onoratei Redacțiuni, ca și cu aceasta ocaziune se pot documenta, că sub masca anonimității se scriu neadevăruri.

În primăvara trecută am fost greu morbos și sînt foarte debil și acum, dar' pe lângă toate aceste în 13 Maiu a. c. m'am dat mai mort la adunarea generală a reuniunii docenților români gr-catolici din Maramureș; m'am dus de oare-ce m'am temut să nu se iee vre-o deciziune în contra statutelor și să avem năcasuri cu direcțiunile politice. — Am făcut bine că m'am dus, căci eată în adunare s'a propus: să se facă reprezentațiune la faaltul minister, ca docenții din Maramureș, să dobîndească suta a patra din plata de în-vțători.

Eu am expus docenților că dinșii cu toții au plată de 300 fl., că până-ce poporul li-ar pute mări plățile să fie îndestulii cu atîta, că la atare deciziune nu mă învoiesc ba nu o va primi nici prea. ven. guvern diecesan, și în urmă că obiectul nu se poate pertracta nici pe baza statutelor.

În urma acestora propunerea s'a luat dintre obiectele de pertractare.

Am venit acasă și am mai zăcut în pat. — Peste câteva zile apoi am primit dela dl Petru Bilțiu, docent în *Iod* o epistolă, în care îmi trimite conceptul docenților *Augustin* și *Asentiu Szabo*, *Demetriu Botu* și *Nicolau Fabian* îndreptat către în. minister pentru suta

a patra și un concept de circular către docenții din vicariat să-l subscrie, dar' se nu-l comunice cu nime, adevă că lucră în secret.

În recursul către minister este expus că nici vicarul din Maramureș, — adevă eu, nici episcopul nu-și va da învoirea la acel lucru, pentru aceea recur de-adreptul la minister.

Am cercat după recurs, dar' acela deja s'au predat inspectorului școl. comitatens, de unde s'au trimis la minister cu recomandare.

„Mi-a părut foarte rău și m'am supărat peste măsură, docenții mei cărora eu totdeauna le-am fost și la sînt cel mai binevoitor au făcut pasul acel ascuns și au lucrat la spatele mele și încă chiar și docenții din parochia mea; pe carejichimându-l la mine l'am și dogenit.“

Însă știind cumcă legea dispune că atari ridicări de plăți se dau dela stat numai la recomandare Episcopului, și știind că ven. guvern diecesan n'a făcut nici o recomandare am fost și sînt cu totul liniștit, căci din toată cauza nu se va alege nimica.

Am auzit apoi că doi dintre docenții au fost și la Pesta și acolo ministrul li-ar fi zis, că va sili pe episcop ca să primească suta a patra pe seama recurenților.

Despre toate aceste am relatat și episcopului meu.

Am auzit că docenții după depărtarea mea dela adunarea generală încă acolo în *Apșa-de-jos* au pus la cale cauza cu recursul.

Din aceste apare că eu am fost în contra intențiunii docenților, că la aceea nu m'am învoit, nici am imputernicit pe cineva nici tacite, nici cu expre a face atare pas.

Apare și aceia că docenții mei încă e vinovat, dar' complotul nu s'au făcut aici în Sat-Șugagat, ci cum aud, pe Iza, și au fost îndemnăți docenții de un coleg al lor de pe Iza. (Un riulet, care se vară în Tisa. Red. Trib.)

Ce au îndemnat pe docenții la acel recurs? —

Mai înainte i-a îndemnat sîrăcia, căci cu toții sînt îngreunați cu familii mari, stătătoare din 4—6 membrii, facăt abia le ajunge pe o zi cîte 10—15 cruceri de o persoană; a doua: mereu se publică în foile din Maramureș că docenții rutini capătă suta a patra și aceea o cere pentru dinșii episcopul lor. Multe stricăciuni ne-au venit nouă în părțile aceste dela Ruteni și ne vor mai veni și în viitor.

Eu ca vicar al Maramureșului m'am îngrijit de regularea plăților docențiale, și la 300 fl. mai înainte sau sistemizat plățile în Maramureș.

Ajutorul de stat în Maramureș abia s'a cerut în patru comune cari sînt necapace a plăti docenților 300 fl. fiind comune mici cu 60—120 de famuri.

Din „Unirea“ și din circularile — diecesane vîd, că în Transilvania foarte multe școli s'au folosit și se folosesc de ajutoarele de stat dela 50—150 fl. și mai sus.

Văzînd acestea și docenții de pe aici, au cucerat, că precum au cerut și au dobîndit ajutoare de stat — Ardeleii, pentru-ce să nu ceară și dinșii.

Însă eu la aceasta n'am îndemnat pe nime — îl îndeamnă pe popor notarul — ci m'am luptat ca să se sistematizeze plățile cu ajutorul poporului.

Nici că am vre-un docent nepot în Maramureș. Frații Szabo sînt numai veri ai pătrulea cu soția mea, și ce au făcut, au făcut fără știrea mea. Altcum dinșii sînt docenți foarte buni și foarte strgincioși.

Nici nu mă titulează vre-un docent cu „Tituz bási“ această titulare n'am auzit-o nici odată, a scos-o din capul meu corespondentul „*Corvin*“. — Dacă dl corespondent va adeveri, că ori Szaboenii, ori alt docent din vicariat „mi-au zis sau îmi zice astfel „Tituz bási“ eu oferesc pentru fondul reuniunii docenților 50 coroane. Docenții mei sînt Români și mă întitulează românește, și numai un afin al meu îmi zice românește „badea Tit“ ceialalți îmi dau titlul de Reverendisim, și atît la casa mea, cît ori-și-unde mă agraesc românește. Aceasta ar pute să o știe corespondentul și să nu seducă publicul cu lucruri mincinoase și copilărești.

Am fost adese-ori în școalele din vicariat, dar' nicăiri nu m'au întîmpinat cu versuri ungurești, ci cu cuvîntări românești și cu salutarea frumoasă „*Laudă-se Domnul nostru Ius Christos*“. E drept că sau examinat și din limba maghiară, și se propune aceea și în școalele din vicariat, dar' aceasta o dispune legea, și fac bieții docenți cît pot ca se încunjure asprimea legii.

Însă vîd din raporturile școlare de prin gazetele noastre, că și în școalele din Transilvania se iau examene și din limba maghiară.

Cu știrea mea — doi docenți din vicariat au dobîndit premii — de stat pentru strgînța în altuire, atari premii dau și eu în tot anul la adunarea generală a reuniunii, și dă și mărițul domn Petru Mihályi, în tot anul cîte 10 fl.

Nu recursul docenților pentru suta a patra — demn de condamnat — amenință școalele noastre din vicariat și poate și din alte părți — ci amenință existența școalelor lipsa de docenți.

Azi în vicariatul român din Maramureș pe lângă cele 50 școale ar mai fi lipsă de 32 școale și de 32 docenți, căci numărul școalelor s'a înmulțit peste măsură.

Edificiile școlare le-am face, dar' poporul e atît de miser, că abia poate plăti cei 300 florini, decum să poată susține încă unul, în multe comune 4—8 docenți.

Comisiunea comitatensă a zis, că pentru 1900 să facem cele 32 școale și să sistemisăm plățile alor 32 docenți, căci altcum statul va face școale și va da plățile.

Aceasta nu sîntem în stare a o face, de s'ar dispune chiar în toată comuna câte un vicar.

Abia îmi va succeda a ridica școale nouă în 6—8 comune, în celelalte va ridica școalele statul și noi vom susține școalele noastre confesionale. — Apoi aici în cinci comune e patron eraral, în acele voește a preface școalele în școale de stat, și eată și în acelea va trebui să facem școale nouă, căci cele existente le-a zidit erarul și le va lăsa.

Aceste sînt năcasuri, cari îmi dau multă grije și-mi fac multă supărare. Le știe aceste și prea ven. guvern diecesan și a făcut și face toate pentru înființarea școalelor nouă, dar' față cu miseria poporului sîntem incapaci a lucra așa cum am dori.

Eată act sînt cuincuenalele, deja din toamnă va trebui să dăm docenților 350 fl. și cele mai multe comune nu numai din Maramureș, dar' și din alte părți nu vor fi în stare a da acei 50 fl., ci îi vor cere dela stat.

Nu-i greu on. Redacțiune a trimite câte o corespondență la jurnale și a da sfaturi, dar' e greu a efectua ceva.

Eată acolo-i „Unirea“. Au început colecta crucerului pentru a crea un fond de ajutorare a școalelor și rezultatul de vre-o trei ani este abia 1500 fl.

Nepăsare mai mare față de școale ca la noi nu există în lume.

Ordinariile noastre așa zicînd se luptă și lucră numai pentru școale și pentru docenți, dar' afară în diecesă nu întălinesc ajutorul necesar.

Ne luptăm și noi aici în Maramureș pentru susținerea școalelor și a docenților, și că docenții au făcut pasul pentru suta a patra nu-i vinovat vicarul, ci cauza e miseria cea mare, cu care se luptă docenții.

Din partea mea ori-unde am fost chemat, și ori-unde am văzut de lipsă m'am dus și am organizat treburile școlare și voi face aceasta și în viitor, — dar' a imputa mie toate nesuccesele și greșelile cari se fac, este neomenească, — căci clerul și poporul din vicariat știe, că n'am cruțat nici spese, nici osteneala, ba „mi-am jertfit chiar sănătatea pentru a pute înainta cauzele bisericești și școlare din vicariat. Între jurstările de aici, nu cred să se poată face mai mult, decât câte sau făcut, apoi la cele imposibile nime nu-i obligat. (Va urma).

REVISTA PRESEI.

Presă română.

Gazeta Trans., (nr. 186), se ocupă sub titlul „*Ungurii dau alarmă*“ cu ținuta dușmănoasă, dar' și îngrijată a Ungurilor față de noul curent, autonomist, din Austria, și special cu cele-ce scrie în chestie „P. Li.“

„*Dreptatea*“ (nr. 182) scrie sub titlul: „*Ceea-ce samerii — aceea culegi*“ despre cele mai nouă persecuții ungurești (arestarea lui Dr. Weigand etc.) și constată, că ele sînt roadele sistemului introdus de Tisza Coloman.

Presă străină.

Budapesti Hirlap, numărul ultim (Vineri) se ocupă la primul loc cu *idea statului jidovesc*, ce se ventilează în congresul dela Basel. E atît de nostim și de caracteristic acest articol, că nu putem lipsi pe cetitorii nostri de plăcerea cătorva clipe de haz, ce sigur le vor avî cetind următoarele *spicuri* din magistratul articol.

Idea statului jidovesc e — după B. Hirl. — „atît de interesantă, atît de bogată și atît de importantă, că abia știu din ce parte s'o iau.“

Amintind, că și Jidovii din Ungaria sînt reprezentați în congres, printr'un asumit Dr. *Rónai*, ziarul unguresc se declară hotărît contra ideii unui stat jidovesc. (Asta-i! Ce-ar face biata nație singură alcătuitoare fără Jidovi?! — R. „*Trib.*“).

„*Ilusie fenomenală*“, „întreprindere jantastică“ și câte alte, — așa numesc cei dela „B. Hirl.“ această idee.

Dar' ni-se iartă oare să tîrbăm în ce limbă s'au sfîtuat acolo onorabili congresiști? spune la alt loc articolul.

...„Si Grün-ii, Gelb-ii, Blau-ii, Schwarz-ii nostri. (Câtă duioşie!! — R. „Trib.“) cum se vor chema ei în statul naţional iudeo-vece?”

Un asemenea stat ar promova, nu ar nimici antisemitismul, aşa opinează „B. Hirl.“.

„Şi ar fi vai de cei rămaşi aici, cari însă sînt mare majoritate, această onorabilă clasă, care se alipeşte de pământul, pe care s'a născut, de concepţia, al cărei nume e: patrie“.

„Înşi chestia aceasta (a statului iudeo-vece — R. „Trib.“) e lucru îndrăgnea, nesocotit şi fără de conştiinţă, care dacă se va lăsa în cerc mai întins poate aduce încalecabilă primejdii şi pacoste peste iudeime şi peste societăţi.“

„Dacă congresul antisemitelor ar promova chestia aceasta, n'ar putea face mai bine lucrul“ (Bree!! R. „Trib.“).

CRONICĂ

Sibiu, 4 Sept. n. 1897.

Mihail Viteazul şi Stefan-cel-Mare. Dl V. A. Urechia, distinsul istoric, aminteşte că la 1901 se împlinesc 300 ani dela moartea lui Stefan-cel-Mare. D-aşa propune ca aceste glorioase aniversări să se serbeze cu o deosebită solemnitate, de oare-ce „cele naţiuni au vitalitate — cele naţiuni sînt demne de a trăi cari au cultul marilor lor oameni“. În acest scop, dl V. A. Urechia e de părere de a se convoca, fără întârziere o adunare a presei, care se ia iniţiativa: alegerei unui mare comitet pentru a se stabili programul sărbătorilor.

Românii macedoneni şi regele Carol. M. Sa regele Carol pentru a-şi da seamă de starea reală în care se găseşte învăţământul şi mişcarea naţională românească din Macedonia, a ordonat facerea unei anchete. Această anchetă s'a făcut. Un memoriu foarte amănunţit şi documentat a fost supus M. Sale regelui, în această privinţă.

† Iosif Hossu. Ziarele din Budapesta anunţă, că Iosif Hossu, vicepreşedintele curţii de compturi din Budapesta a răposat în 2 Sept. c., la 8 ore dimineaţă, după suferinţe de câteva minute. Iosif Hossu s'a născut la 1825 în comitatul Căpăne. Fiul unui preot gr.-cat. Iosif Hossu a fost unul dintre Români, care s'au ridicat la un post mai înalt în serviciul statului. Postul de vicepreşedinte la curtea de compturi îl ocupă dela 1870. În-mormântarea se va face în comuna sa natală Giulatec, com. Căpăne.

Un ziar german despre regele Carol. Cu prilejul aniversării zilei de 16/28 August, când regele Carol al României a luat comanda supremă a oştirilor ruso-române, „Münchener Neueste Nachrichten“ publică un calduros articol, plin de elogi pentru gloriul rege român.

Judecată militară. Marele ziar englez Times primeşte din Petersburg o telegramă de senzaţie, spunând, că un matroz german a fost condamnat la moarte şi împuşcat imediat după plecarea flotei germane, pentru că sub durată vizitei împăratului Wilhelm II, a înjunghiat într-o grădină pe un Rus. Din Berlin se telegrafează, că despre un asemenea caz acolo nu se ştie nimic.

Copiliţă sub roatele trenului. Din Sâmbăta de jos (cott. Făgăraş) ni-se scrie, că zilele trecute o nenorocire mişcătoare s'a întâmplat la staţia de tren locală. Copiliţa unui ţeran român, Maria Nebea, văzând că vine trenul, şi-a pus urechea la şine, se-i auză mai bine bubuitul. Nainte însă de a se ridica, trenul a ajuns-o şi a prins-o sub roate. La fetele desparate ale victimei, conducteurul a oprit trenul şi călăra oamenii au scos de sub roate pe sîrmana copiliţă, care cu o mână ruptă şi cu trupul sîngerând şi sfîrticat au dus-o în spitalul din Făgăraş.

Regele Siamului la Bismarck. În drumul său de studiu prin Europa, regele siamez Chulalongkorn n'a lăsat a nu visita şi pe cel mai mare dascăl politic al secolului, pe principele Bismarck. O telegramă din Friedrichshafen anunţă, că vizita a avut loc alături. Regele purta haine civile, Bismarck asemenea. Intrevederea a durat o oră întreagă. Bismarck a petrecut pe Chulalongkorn până la gară, unde un public numeros i-a primit cu ovaţii entusiaste. Chulalongkorn a plecat spre Hamburg.

Hymen. Demetriu Racotjan, teolog absolvent din Ibaneşti şi domnişoara Veturia Ternocean, fiica preotului din Hodac, fidan-danţai.

Corupţia ungurească. Un nou simptom al intimei corupţii ce bîntuie societatea maghiară, s'a dat pe faţa zilei acesteia. Un medic din Budapesta, Dr. Toth Odón, a fost prins de poliţie, că n'are diplomă. Medicul, cunoscut în Budapesta ca figurant în mai multe afaceri de scandal, practica medicina 15 ani deja, fără a avea diplomă. Acum vre-o 4 ani a fost osândit la 1/2 an temniţă de stat, pentru că a ofensat în public pe soţia unui avocat, ear' când cu atentatul asupra statuei Henzi a fost bătut, că el a denunţat pe Szekes Adorján, — crimă şi aceasta în ochii pa-

triştilor. Totuşi medicul avea trecere în societatea ungurească din Budapesta, căci se ştia el bine purta între ai lui. Ba vaza i-a crescut într-atît, că pentru o medicină ce a inventat a primit patent, subscris de Maiestatea Sa şi de ministrul de comerţ. Bănuit de mai multă vreme, că ar fi numai pseudo-medic, de vreme-ce nici odată nu şi-a arătat diploma nici chiar autorităţilor sanitare, medicul misterios a fost luat în severă supra-vegheare de poliţie, care zilele acestea l'a şi sîtat cu ocau mică, adecă — fără diplomă!

Accident nenorocit cu prilejul vizitei lui Faure. În decursul strălucitelor zile ale vizitei preşedintelui Faure la Petersburg, s'a petrecut în cheul Kalaschnikow un accident nenorocit. O mulţime de public înconjura pe matrozii francezi, cari fşi petreceau cu mult haz împreună cu matrozii ruşi. Unul dintre francezi, vîind a da o iocană cum se salvează în Franţa cei înecaţi, sare fără de veste în Neva şi începe a face figuri de notat care de care mai risicate, cufundându-se şi apărînd ear' la suprafaţă. Ceilalţi matrozii şi publicul aplaudă frenetic. Deodată matrozul nu mai apare la suprafaţă. Trec clipe şi priveliştea e încă tot penibilă; matrozul nu se mai vede. O voce strigă atunci: Scăpaţi-l să înecă! Mai mulţi matrozii sar imediat în apă, dar' scot numai un cadavru. Mulţimea s'a risipit adînc întristată de accidentul nenorocit.

Ştiri mîerunte. La Petersburg s'a deschis alaltăieri congresul internaţional geologic, la care e reprezentată şi România. — În Toulon primarul oraşului Pastoreau a fost înjunghiat de un Corsican. — Pe Mont Plenreux o lăvină a omorît 4 turişti din Sitten. — În oraşul belgian Saintes primarul a pîsăit din gresală la o vînatoare pe gînerile sale. — În Naster gendarmii au arestat o bandă de falsificatori de bancnote. — În Heidelberg un necunoscut a pîtat cu cerneală monumentul de marmură al lui Bismarck; petele se pot scoate cu mult greu. — În Montreux s'a prăbuşit sanatoriul ce se zidia; a omorît 8 lucrători, ear' pe 6 i'a rănit greu.

Posta redacţiunii.

*** Numele corespondenţilor nu se descopere decât în conţelegere cu ei. E chestie de discreţiune a redacţiei.

„Noutatea“ în Iaşi. „Cuceruz cu frunza-n sus“, are pe cît ştim 2 melodii, de doi compozitori: Humpel şi Dima. Dealţel lămuririle trebuia să le „cereţi“, nu dela noi, ci dela arangiatorii numitului concert.

La Abonament lunar

pentru Septembrie st. v.

— cu preţurile din capul foi —

Invită

Administraţiunea ziarului „TRIBUNA“

Mai nou.

Dr. Raţiu la temniţă.

Azi d. a. la 5 1/2 ore dl Dr. Ioan Raţiu s'a prezentat la poliţia din loc, ca se-şi înceapă pedeapsa de 10 zile arest, ce i-sa dat pentru convocarea conferenţei naţionale pe 24 Oct. 1896.

Unul ese, altul intră — în temniţă! Eată signatura situaţiei în Ungaria „liberă“.

Alianţa ruso-francesă.

Ziarul Echo de Paris anunţă, că după deschiderea sesiunii parlamentare, ministrul de externe Hanotaux va face în cameră enunţiaţiuni privitoare la pactul alianţei cu Rusia. Asemenea enunţiaţiuni se vor face şi în senat, prin ministrul-president Méline. Se poate, ca opoziţia se previe acestor enunţiaţiuni prin o interpelaţie, la care probabil va răspunde guvernul.

Cu privire la planurile şi tendinţele de revanşe ale Francezilor, ziarele ruseşti Moskovskijn-Wjedomosti, Nowosti şi Mirovje Olgoloski declară, că numai Franţa pactnică poate fi aliata Rusiei, căci Rusia, care doreşte menţinerea păcii, n'ar putea merge mîna în mîna cu Franţa războinică.

Novoje Vremja crede atît de sigur în menţinerea păcii, încît pretinde de-sarmarea şi zice, că acela, care ar mijloci-o aceasta, ar fi un erou, vrednic de recunoştinţa eternă a omenirii.

Prorogarea dietei Croate.

În şedinţa din 3 Septembrie c. s'au ales cei 40 de deputaţi pentru dieta Ugariei şi 3 pentru cassa magaziilor. Înainte de a se începe actul alegerii întreaga opoziţie a părăsit sala de şedinţă. După verificarea procesului verbal preşedintel a amînat şine-rea şedinţelor pe timp nehotărît.

Măsura aceasta se aduce în legătură cu ţinuta opoziţiei, care s'a arătat puternică şi întru susţinerea pretenţiunilor sale merge cu tărie şi siguranţă înainte.

Tribuna Literară.

Moartea unui compozitor român.

— Const. cav. de Buchenthal. —

La 16/28 August a trecut la cele eterne în Dobronouţi (Bucovina) Cavalerul de Buchenthal, care a îmbogăţit literatura musicală românească cu numeroase piese de valoare artistică şi transpirate de adevăratul spirit naţional al melodiei româneşti.

Înmormîntarea a avut loc Luni, 18/30 August, la care a luat parte un public distins din toate părţile societăţii bucovinene.

În biografia reposatului „Patria“ dă următoarele notiţe:

Constantin de Dobrowski cav. de Buchenthal s'a născut la anul 1842 la Dobronouţi, proprietatea familiei Buchenthal. Studiile gimnaziale le-a urmat la Tarnopol în institutul jesuit şi le-a terminat la Viena în Teresianum. Tot la Viena şi-a urmat în decurs de doi ani studiile juridice, pe care le-a terminat la universitatea din Graz.

După trecerea cu succes a examenilor juridice de stat a fost de repetiţie ori invitat să intre în serviciul diplomatiei pentru care îl califică deosebit spiritul său extraordinar, cunoştinţele vaste de limbi şi esteriorul impo-sant, Buchenthal însă a refuzat consecvent sacrificarea independenţei sale şi astfel a ră-mas om liber, mare proprietar român în Bucovina la frontierele Basarabiei, trăind aproape exclusiv economiei şi artelor. Deja din cea mai frîgată copilărie s'a ocupat cu muzica, avînd o deosebită predilecţiune pentru cântecul popular românesc, ceea-ce a rămas în nota caracteristică a compozistului de mai târziu. Studiile musicale le-a terminat în conservatorul din Viena la renumitul profesor Josef Dax. Piese populare româneşti executate la pian de Buchenthal constituiau cea mai înaltă plăcere musicală a acelora, cari au avut fericirea să-l asculte. În cercul prietenilor sei a fost mult apreciat ca improvizator la pian şi este o mare pagubă, că multe idei fermecătoare musicale din instantaneele sale s'au pierdut pentru totdeauna nefiind prinse prin scriere.

Dintre compoziţiunile sale apărute în tipar înşirăm aici: „Hora Elisabeta“, „Hora Junimeii“, „Patru hore“, „Caluşerul“, „Două hore“, „Sunete din Carpaţi“, „Polca Emilia“, „Vals-Amaryllis“, „Suferinţa“.

Drept un moment interesant din viaţa defunctului, amintim aici următorul detaliu. Moşia familiei Buchenthal constituie un fidei-comis. Tatăl defunctului a lăsat prin testament, ca majoratul să treacă la acel fiu al său, care va obţine o diplomă de calificare specială într'un ram oare-care al ştiinţei, va vorbi cel puţin 5 limbi, se va desvolta în muzică şi va învăţa vre-o meserie. Testamentul acesta a căsănat la timpul său multă bă-tae de cap juriş-conşulţilor şi advocaţilor din ţeară.

Constantin, care era fiul cel mai înaintat în etate a rezolvat strălucit condiţiunile neobi-cuante ale testamentului. S'a calificat pentru cariera juridică, vorbea şi scria afară de limba română, încă limba germană, polonă, engleză, rusească şi italiană. În muzică a excelat nu numai ca interpretant, ci mai ales ca compo-sitor. Trei ani de zile a fost uenic la un juvelier în Viena şi afară de aceea a favo-izat arhitectura şi s'a specializat în horticultură, încât şi astăzi sînt renumite în Bucovina plan-taţiunile din grădina dela Dobronouţi.

Căliadarul zilei.

5 Septembrie n. 1897

Julian: Muc. Eutichia.

Gregorian: Laurenţiu

Soarele: răsare 5 31, apune 6 30

Mătăşă-damast 65 cr.

până la fl. 14.65 un metru — precum şi metăşă Henneberg dela 35 cr. până la fl. 14.65; — lucie, brezdă, cuadrată, mostrată, damast etc. (circa 240 calităţi deosebite, 2000 colorii deosebite, desine etc.) fără porto şi fără dare se expediază acasă. Mostra se se încungiure. Porto postal dublu în Helveţia.

Comandele se pot face şi în limba românească. [147] 25 — 52

Fabrica de mătaşă G. Henneberg, (furnisor ces. şi reg. al Curţii), Zürich.

Pentru redacţie şi editură responsabil: Ioan Morariu. Proprietar: Pentru „Tipografia“, societate pe acţiuni: V. H. Dressnandt.

Moşie de arîndat.

O moşie, situată în comitatul Hunedoarei, lângă linia ferată, în apropiere de gară, cu toate condiţiunile favorabile unei economii este de dat în arîndă pe 6, ori 10—15 ani. [1857] 3—4

La moşie aparţin:

1. Casă cu etagiu.
2. Moară (la riu).
3. Superedificate economice.
4. Loc de arătură 66 jugere 942 stînjini.

5. Grădină 15 jug. 41 st.
 6. Fînaţ 97 jug. 1119 st.
 7. Pășune 43 jug. 415 st.
 8. Pădure 29 jug. 1249 st.
 9. Neproduciv 1 jug. 664 st.
- Condiţiunile şi informaţiuni mai de-tailate se pot afla la subscrisul.

George Borza,

notar cercual în Viştea-de-jos (Alsô-Vist) comitatul Făgăraş. (posta în loc).

Instrucţiune în limba engleză dă un Englez.

Amănunte dă dl

W. E. Rose,

Strada Pintenului nr. 22.

[1789] 4—6

Doi băieţi
cu creştere bună se primesc ca învăţacei în frazelăria lui
Petru Moga,
Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 44.
[1803] 5—6

Mare prăvălie

de

băcănie, candite, delicatose, bumbacuri etc., a societăţii comerciale

„CONCORDIA“

Str. Măcelarilor nr. 20.

Strada Baier nr. 1.

Edificiul „Albinei“.

vînzare în mare şi mic.

Toate articolele aparţinătoare sferei de băcănie, delicatose, candite şi bumbacuri se pot procura cu preţurile cele mai moderate şi în calitatea cea mai bună, la societatea „Concordia“.

Prăvălia noastră arangiată după recerînţele moderne, numeroasele localităţi ce ne stau la dispoziţie, precum şi importul direct de mărfuri ne pun în plăcută poziţie de a coreşpunde tuturor aşteptărilor.

În special recomandăm Onor. public următoarele articole: Cafea, proaspătă de diferite soiuri, Zahar Raff. I-a, Stafide, Migdale, Mazere, Linte, Orez, Piper, Cuişoare, Şofran francez, Thee, făină de toţi numerii, Orange, Masline, Icre negre şi roşii, Şuncă, Salamă, Peşti marinaţi (Aalfisch, heringi, ruşi), brânze proaspete; Liqueuri (E. Lichtwitz & Co.) Rum, Cognac.

Vinars curat de drojdii. — Vinars curat de prune.

Oţet de vin veritabil.

Vinuri curate şi tot felul de ape minerale.

Fruite sudice, Oleiuri, Lumini, Săpunuri, Petrolu etc. diferite seminţe agronomice plombate şi scintite de rocoină cu preţuri foarte favorabile.

Din despărţământul de textile recomandăm următoarele: Bumbacuri de ţesut, Bumbacuri franţozeşti veritabile (marca D. M. & C.) albe şi de diferite colorii, Păr, (Haras) bercă, mătăsuri de cusut în diferite colorii, etc.

Aşteptînd numeroasele comande ale M. O. public şi promiţînd serviciu prompt, semnăm cu toată stima

[1039] 35 —

„Concordia“, societate comercială pe acţii.

Stofe veritabile de Brünn pentru toamnă şi iarnă

[689] 24—45

O bucată de 3-10 metri, din fl. 4.80 veritabilă stofă de lână bună
care ese un rînd întreg de fl. 6.— veritabilă stofă de lână mai bună
haine bărbăteşti (roc, pan- fl. 7.75 veritabilă stofă de lână fină
talon şi giletă) costă numai fl. 9.— veritabilă stofă de lână mai fină
fl. 10.50 veritabilă stofă de lână foarte fină

As-menea stofe pentru rocuri de iarnă, stofe de vînat, loden, kangarn foarte fin pentru roc şi pant lo-i, stofe pentru doamne, şi tot felul de alte stofe spedează cu preţurile de fabrică depozitul de fabrică de stofe, prea cunoscută cu reală şi solidă

Siegel-Imhof în Brünn.

Mustre gratis şi franco. Spedarea conform mustrelor e garantată. Favorurile ce le dă comandarea de stofe direct la firma de mai sus, în locul unde se fabrică, sînt însemnate: abundenţă într-o alege, mărfuri proaspete, preţuri fixate ieftin.

Invenţie sensaţională!
„Antikoris“,
Automat pentru prinderea stelniţelor.
Prin aplicarea acestei curse automate putem dormi liniştiţi încă în cea dintîi noapte ori-cît de plină cu stelniţe ar fi locuinţa. Ea face cu neputinţă ca stelniţele se ajungă în pat şi cu surprinzătoare siguranţă curăţă locuinţa de ele. [1546] 6—10
„ANTIKORIS“ este recunoscut în mod oficial ca practic şi cu efect.
O singură probă va convinge pe ori-cine de efectul infailibil şi indispensabilitatea acestui aparat.
Nu e de lipsa a procura decât o singură dată; e de o durabilitate aşa zicînd, vecinică.
Preţul garniturii, ce constă din 4 bucaţi, dimpreună cu instrucţia de întrebuinţare e fl. 40 cr.
Depou-central: Budapesta, VI., Teréz-körút 38.
Comande din provincie se efectuesc prompt prin rambursă postală (Nachnahme).
Neguţatori în provincie, cari se vîndă cu un preţ fix, se caută.

Mare fabrică și magazin de mobile,
Seghedin,
Klausal-tér.



Mare fabrică și magazin de mobile,
Arad,
piața Andrassy-tér nr. 9.

Laurențiu Lengyel,

fabricant de mobile ces. și reg. de curte, Arad, piața Andrassy-tér nr. 9.

Premiat la mai multe expoziții.

Mare magazin de mobile, bogat și variat, dela cele mai **simple** până la cele mai **elegante**. Se distinge printr'un gust ales, nobil și plăcut. Montează complet **locuințe**, mari și mici, precum și **biurouri**, în orice fel de stil.

Cataloguri ilustrate și esantilioane de stofă se trimit la cerere gratuit și franco.

Se recomandă spriginului binevoitor al onoratului public

Laurențiu Lengyel,

fabricant de mobile ces. și reg. de curte, Arad, piața Andrassy nr. 9.

[1490] 12—12

Parfumăria Meltzer,

strada Cisnădiei
(Edificiul comădei de corp).

[1873] 1—10

Lucrare după sistem rațional.
Serviciu solid.

Daniel Meltzer jun.,

fabrică de săpun și de lumini,
Sibiu, str. Gușteriții nr. 25.

Școală de comerț

privată, a profesorului **Aloisius Weiss**,
(mai înainte R. Pöschl) concesionată de autorități,
pentru băieți, tineri, fete și femei.

Viena, I., Getreidemarkt 16. [1888] 3—3

Inscrierile se fac în cancelaria institutului, unde se află și programe.

Începutul cursului la mijlocul lunii Septembrie.

Fotografări zilnice la orice fel de timp dela 9—5 ore.

Atelier fotografic de bun renume

VILHELM MANN

Sibiu, Piața-mare nr. 19. [1219] 18—32

se recomandă pentru executarea excelentă a ori-cărui fel de fotografie:
portrete singuratic, grupuri de familie sau societăți de
nemărginit număr, precum și tablouri.

!!Specialist în fotografierea copiilor!!

Portrete pe platină în mărime naturală dela 15 fl. în sus.
Executare corectă și garanție pentru identitate perfectă.

Fotografări zilnice la orice fel de timp dela 9—5 ore.

FRANZ JOHANN KWIZDA.

Fluidul de restituțiune
a lui Kwizda

apă de spălat c. r. priv'legiată ptr. cal.
Prețul unui flacon v. a. fl. 1.40.

Prafurile Korneuburg
a lui Kwizda
pentru nutreirea vitelor

mijloc dietetic pentru cal, vite
cornute și oi.
Prețul 1/2 cutii 70 cr., 1/2 cutii 35 cr.

Alifia de copite
a lui KWIZDA
în contra copitelor aspre și
crepate
1 cutie à 400 grm. fl. 1.25.

Masticul de copite
a lui KWIZDA
copită artificială
1 rudă 80 cr.

Săpun de șea
a lui
Kwizda
o dosă fl. 1.—.

Legători brevetate de gumă pentru glesne.
(Breveta KWIZDA)

Legătorile brevetate pentru glesne se fac în culoare sură,
neagră, brănză și albă în 4 mărimi și anume pentru piciorul
stâng și drept. [1181] 15—40



Catalogue ilustrate și lespre mijloacele patentate de scutire a lui Kwizda gratis și franco.

Se expo lează zilnic cu posta prin depositul principal:
Fărmă cia cerculă Korneuburg.

100 până în 300 fl. pe lună

pot să câștige persoane din ori-ce poziție
socială în toate localitățile, sigur și
onest, fără capital și risc, prin vinderea
de hârtii de stat și losuri ertate prin lege.
Oferte sub „câștig ușor“ (leichter Ver-
dienst) se se adreseze lui [1806] 2—6

Rudolf Mosse, Viena.

Cea mai nouă și cea mai bună
hârtie de țigarete și tuburi

„EDISON“

care întrece toate fabricatele de
până acum în privința bunătății și
fineței. [1785] 4—30

Tinerilor și bătrânilor

li-se recomandă spre studiere scrierea, con-
siliul în medicină apărută în edițiune
nouă și augmentată

Sistemul nervos

și
sexual turburat

precum și vindecarea radicală a acestuia.

Se trimite sub plic pentru 60 cr. în
marce postale. [478] 29—52

Curt Röber, Braunschweig.

Beșici de gumi și de pește (coton)

veritabile de Paris, duzina à fl. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, și 8 fl. trimitte ori-și-
unde în modul cel mai discret firma de renume universal, din anul 1881:

J. Reif, specialist,

Viena, I., Brandstätte 3.

[1461] 7—26

Liste de prețuri detaiate se trimit gratuit în coverte închise.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fer pentru clopote

Antoniou Novotny

in Timișoara-Fabric,

[785] 14—26



se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum
la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe
spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă
garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de
fer bătut, const uite spre a le întoarce cu ușurință în
ori-ce parte, îndată-ce clopoțele sunt bătute de o lăture
prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

+ clopote patentate găurite +

de mine inventate și mai de multe-ori premiate, cari
au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu
vibrarea mai voluminoasă decât clopoțele turnate după
sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300
kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut
după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor
de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea
clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și
spre turnarea de toace de metal. Clopoțele în greutate de
300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

La expozițiunea millenară în Bu dapesta 1896 premiat cu medalia cea mare millenară.

Preț-curenturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.



Zacherlin

Efect miraculos! Omoară — ca nici un alt

mijloc — ori-ce insecte, pentru-ce și este ca unic lăudat și căutat în lumea întreagă. Semnele lui sânt: 1. flaconul
sigilat, 2. numele „ZACHERL“.

Se poate procura în Sibiu la domni:

[847] 10—10

Julius Ballmann
Johann Billes
Ludwig Fuchs
G. W. Grohmann
Gustav Gürtler

Friedrich Homm
Franz Jahn Söhne
Gustav Kessler
Albert Kisch
Ludwig Kurowski

J. B. Misselbacher
J. C. Molnar, apot.
A. Reisch
F. A. Reissenberger
Rudolf Schuster

Josef Schwarz
Carl Sebes
Georg Serfözü
Fr. J. Wagner
Josef Wagner

Wilhelm Wazek
Josef Zimmermann
Therese Zweier
„Concordia“, societate
pe acții.

În Mediaș la: Carl Breckner, Joh. Buresch jun., Friedrich Josef Guggenberger, Julius Ipsen, Martin Schemmel.

Se poate căpăta în Făgăraș la: Joh. P. Hermann, J. János, Alex. Nehrer, Romus G. Romonțianu von Romonczal, Ap., Heinrich Schul.

Depozite se află în toate localitățile din Transilvania acolo unde se află afișate placate despre Zacherlin.